

Ένα από τα προβλήματα που απειλεί τον πολιτισμό μας είναι η διαφαινόμενη έχθρα μεταξύ των γενεών. Η στάση σημαντικού μέρους των νέων απέναντι στους βιολογικούς τους φορείς είναι στάση, όχι απλώς κριτική, αλλά υπεροψίας και απόρριψης. Θυμίζει την εχθρική αντίδραση, που έχει, αδικαιολόγητα μερικές φορές, μια πολιτισμική εθνότητα εναντίον μιας άλλης, ξένης εθνότητας. Ιδιαίτερα η νεολαία που επαναστατεί επιδιώκει να κρατηθεί, όσο μπορεί, πιο μακριά από τη γενιά των γονιών της. Όχι απλώς αγνοώντας την παραδοσιακή συμπεριφορά της, αλλά παρατηρώντας προσεκτικά όλες τις λεπτομέρειές της και κάνοντας ακριβώς το αντίθετο.

Ασφαλώς, η νεολαία έχει λόγους να πολεμά τις διάφορες παθογένειες της κοινωνίας, γιατί πράγματι αυτές υπάρχουν. Μάλιστα, όσο διάστημα αυτός ο «πόλεμος» θα διενεργείται πολιτικά, σε σημείο που να μη **χάνεται** η ικανότητα του διαλόγου, η νεολαία θα συμβάλλει στην αναγέννηση της κοινωνίας. Είναι ανάγκη, όμως, να διδαχτεί στο σχολείο και στη ζωή ότι είναι εξαιρετικά επικίνδυνο να καταργήσουμε με τρόπο αυθαίρετο στοιχεία του πολιτισμού μας, χωρίς να **γνωρίζουμε** τις επιπτώσεις τους στην πορεία της κοινωνίας μας. Άλλωστε, η επιλογή των διατηρητέων γνώσεων και στάσεων είναι αποτέλεσμα **πολύχρονης** δοκιμασίας.

Από την άλλη πλευρά, οι μεγαλύτεροι πρέπει να προβληματιστούν και να πείσουν! Ποιον; Τη νεολαία. Μια νεολαία που τα μέλη της δεν ενθουσιάζονται πάντα από το σχολείο, που ανάγουν μερικές φορές την παρέα σε κέντρο της ζωής τους και που κάποτε **φυλακίζονται** σε ευτελείς φοβίες και κοινοτοπίες. Είναι, αλήθεια, δύσκολο εμείς οι μεγαλύτεροι να πείσουμε τους νέους ότι η ανάπτυξη του πολιτισμού μας δημιούργησε αξίες αναντικατάστατες και αξιοσέβαστες. Πρέπει, όμως, να πείσουμε τους νέους ότι μόνο, όταν σέβεται την ιστορική διαδρομή της κοινωνίας σου, τους θεσμούς, τις αρχές της δημοκρατίας, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις σου και, ότι μόνο όταν **υπεύθυνα** και γόνιμα αμφισβητείς, μπορείς να ελπίζεις και να αισιοδοξείς. Πρέπει, λοιπόν, εμείς οι μεγαλύτεροι να δώσουμε το παράδειγμα, γιατί το μήνυμα για το μέλλον το μεταφέρει η νεολαία.

Χρ. Μασσαλάς, από την ιστοσελίδα της εφ. *Μακεδονία*, 3. 10. 2009 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Ποια άποψη εκφράζει ο συγγραφέας για τη στάση των νέων απέναντι στους μεγαλύτερους και πού την αποδίδει; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο στην πρώτη παράγραφο (*Ένα από τα προβλήματα...αντίθετο*) και την τρίτη παράγραφο (*Από την άλλη...η νεολαία*) του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. Να δημιουργήσετε από μία πρόταση με κάθε αντώνυμο των παρακάτω λέξεων του κειμένου με **έντονη γραφή: χάνεται, γνωρίζουμε, πολύχρονης, φυλακίζονται, υπεύθυνα.**

(μονάδες 10)

B2.α. Ο τίτλος του κειμένου είναι κυριολεκτικός/ δηλωτικός ή μεταφορικός/συνυποδηλωτικός;

(μονάδες 5)

B2.β. Να δώσετε έναν δικό σας σύντομο κυριολεκτικό/δηλωτικό τίτλο στο κείμενο.

(μονάδες 10)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Κατά τον συγγραφέα, η πλειοψηφία των νέων τηρεί στάση όχι απλώς κριτική αλλά υπεροπτική και απορριπτική προς τους γονείς, επιδιώκοντας το εντελώς αντίθετο από τη γενιά των γονιών της. Αυτή η συμπεριφορά οφείλεται, σύμφωνα με το κείμενο, στις παθογένειες της κοινωνίας μας, από τις οποίες η νεολαία προσπαθεί να την απαλλάξει αλλά και στην τάση που έχει να καταργεί με αυθαίρετο τρόπο στοιχεία του πολιτισμού μας.

A2.

1^η §: Η στάση των νέων απέναντι στη γενιά των γονιών τους.

3^η §: Το καθήκον των μεγαλύτερων προς τη νέα γενιά.

B1.

- Ο μαθητής βρίσκεται (χάνεται) σε δύσκολη θέση όταν δεν έχει μελετήσει το μάθημά του.
- Συχνά αγνοούμε (γνωρίζουμε) τα προβλήματα που βιώνουν οι κάτοικοι άλλων χωρών.
- Η ολιγόχρονη (πολύχρονη) παραμονή του στη φυλακή του προκάλεσε ψυχολογικά προβλήματα.
- Η συμπεριφορά του επέφερε τον χωρισμό. (προκαλεί). Με την παιδεία οι άνθρωποι ελευθερώνονται (φυλακίζονται) πνευματικά.
- Συχνά οι πολιτικοί αντιμετωπίζουν ανεύθυνα (υπεύθυνα) τις αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα.

B2.

α. μεταφορικός

β. Οι αντιθέσεις/δυσκολίες στις σχέσεις νέων - ενηλίκων.

Κείμενο

Το χάσμα των γενεών (4613)

Ένα από τα προβλήματα που απειλεί τον πολιτισμό μας είναι η διαφαινόμενη έχθρα μεταξύ των γενεών. Η στάση σημαντικού μέρους των νέων απέναντι στους βιολογικούς τους φορείς είναι στάση, όχι απλώς κριτική, αλλά υπεροψίας και απόρριψης. Θυμίζει την εχθρική αντίδραση, που έχει, αδικαιολόγητα μερικές φορές, μια πολιτισμική εθνότητα εναντίον μιας άλλης, ξένης εθνότητας. Ιδιαίτερα η νεολαία που επαναστατεί **επιδιώκει** να κρατηθεί, όσο μπορεί, πιο μακριά από τη γενιά των γονιών της. Όχι απλώς αγνοώντας την παραδοσιακή συμπεριφορά της, αλλά παρατηρώντας προσεκτικά όλες τις λεπτομέρειές της και κάνοντας ακριβώς το αντίθετο.

Ασφαλώς, η νεολαία έχει λόγους να πολεμά τις διάφορες παθογένειες της κοινωνίας, γιατί πράγματι αυτές υπάρχουν. Μάλιστα, όσο διάστημα αυτός ο «πόλεμος» θα διενεργείται πολιτικά, σε σημείο που να μη χάνεται η ικανότητα του διαλόγου, η νεολαία θα **συμβάλλει** στην αναγέννηση της κοινωνίας. Είναι **ανάγκη**, όμως, να διδαχτεί στο σχολείο και στη ζωή ότι είναι εξαιρετικά επικίνδυνο να καταργήσουμε με τρόπο αυθαίρετο στοιχεία του πολιτισμού μας, χωρίς να **γνωρίζουμε** τις επιπτώσεις τους στην πορεία της κοινωνίας μας. Άλλωστε, η επιλογή των διατηρητέων γνώσεων και στάσεων είναι αποτέλεσμα πολύχρονης δοκιμασίας.

Από την άλλη πλευρά, οι μεγαλύτεροι **πρέπει** να προβληματιστούν και να πείσουν! Ποιον; Τη νεολαία. Μια νεολαία που τα μέλη της δεν ενθουσιάζονται πάντα από το σχολείο, που ανάγουν μερικές φορές την παρέα σε κέντρο της ζωής τους και που κάποτε φυλακίζονται σε ευτελείς φοβίες και κοινοτοπίες. Είναι, αλήθεια, δύσκολο εμείς οι μεγαλύτεροι να πείσουμε τους νέους ότι η ανάπτυξη του πολιτισμού μας δημιούργησε αξίες αναντικατάστατες και αξιοσέβαστες. Πρέπει, όμως, να πείσουμε τους νέους ότι μόνο, όταν σέβεται την ιστορική διαδρομή της κοινωνίας σου, τους θεσμούς, τις αρχές της δημοκρατίας, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις σου και, ότι μόνο όταν υπεύθυνα και γόνιμα αμφισβητείς, μπορείς να ελπίζεις και να αισιοδοξείς. Πρέπει, λοιπόν, εμείς οι μεγαλύτεροι να δώσουμε το παράδειγμα, γιατί το μήνυμα για το μέλλον το μεταφέρει η νεολαία.

Χρ. Μασσαλάς, από την ιστοσελίδα της εφ. *Μακεδονία*, 3. 10. 2009 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Γιατί, σύμφωνα με την άποψη του συγγραφέα, υπάρχει «έχθρα μεταξύ των γενεών»; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο στην πρώτη παράγραφο (*Ένα από τα προβλήματα...αντίθετο*) και τη δεύτερη παράγραφο (*Ασφαλώς...δοκιμασίας*) του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. Να δημιουργήσετε από μία πρόταση με καθεμιά συνώνυμη λέξη ή ισοδύναμη φράση των λέξεων με **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **επιδιώκει, συμβάλλει, ανάγκη, γνωρίζουμε, πρέπει.**

(μονάδες 10)

B2.α. Να επισημάνετε στο κείμενο δύο παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

(μονάδες 10)

B2.β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους στο κείμενο.

(μονάδες 5)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Κατά τον συγγραφέα παρατηρείται έχθρα μεταξύ των γενεών, αφού κάθε πλευρά υπερασπίζεται τις αντιλήψεις της και επιλέγει διαφορετική στάση ζωής. Από τη μία οι νέοι τηρούν στάση υπεροπτική και απορριπτική προς τους μεγαλύτερους, επιδιώκοντας να απομακρυνθούν όσο μπορούν από την παρουσία και συμπεριφορά των ενηλίκων, από την άλλη οι μεγαλύτεροι αδιαφορούν και παραλείπουν να εμφυσησουν στους νέους βασικές αξίες, που αποτελούν απαραίτητο εφόδιο για το μέλλον τους.

A2.

1^η§ : Η στάση των νέων προς τους ενήλικες.

2^η§ : Οι λόγοι της στάσης των νέων και η ανάγκη καλλιέργειας σεβασμού από αυτούς, προς τον πολιτισμό.

B1:

-Όλοι οι άνθρωποι επιζητούν την ευτυχία στη ζωή τους .(επιδιώκουν)

-Η έχθρα μεταξύ των γενεών δεν βοηθά στην ομαλή λειτουργία της κοινωνίας. (συμβάλλει)

-Είναι απαραίτητο οι νέοι να επιδεικνύουν σεβασμό προς τους μεγαλύτερους. (ανάγκη)

-Δεν ήξερε ν'απαντήσει σωστά στις ερωτήσεις που του έκαναν. (γνώριζε)

-Επιβάλλεται να αντιμετωπίζουμε τους νέους με κατανόηση και σεβασμό. (πρέπει)

B2.

α.-*Η νεολαία έχει λόγους...υπάρχουν.*

-*που κάποτε φυλακίζονται...κοινοτοπίες.*

β. μεταφορική-συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας: απευθύνεται στο συναίσθημα και προκαλεί συγκίνηση και αισθητική απόλαυση. Παράλληλα ο λόγος γίνεται πιο παραστατικός.

Κείμενο

Το χάσμα των γενεών (4615)

Ένα από τα προβλήματα που απειλεί τον πολιτισμό μας είναι η διαφαινόμενη έχθρα μεταξύ των γενεών. Η στάση σημαντικού μέρους των νέων απέναντι στους βιολογικούς τους φορείς είναι στάση, όχι απλώς κριτική, αλλά υπεροψίας και απόρριψης. Θυμίζει την εχθρική αντίδραση, που έχει, αδικαιολόγητα μερικές φορές, μια πολιτισμική εθνότητα εναντίον μιας άλλης, ξένης εθνότητας. Ιδιαίτερα η νεολαία που επαναστατεί επιδιώκει να κρατηθεί, όσο μπορεί, πιο μακριά από τη γενιά των γονιών της. Όχι απλώς αγνοώντας την παραδοσιακή συμπεριφορά της, αλλά παρατηρώντας προσεκτικά όλες τις λεπτομέρειές της και κάνοντας ακριβώς το αντίθετο.

Ασφαλώς, η νεολαία έχει λόγους να πολεμά τις διάφορες παθογένειες της κοινωνίας, γιατί πράγματι αυτές υπάρχουν. Μάλιστα, όσο διάστημα αυτός ο «πόλεμος» θα διενεργείται πολιτικά, σε σημείο που να μη χάνεται η ικανότητα του διαλόγου, η νεολαία θα συμβάλλει στην αναγέννηση της κοινωνίας. Είναι ανάγκη, όμως, να διδαχτεί στο σχολείο και στη ζωή ότι είναι εξαιρετικά επικίνδυνο να καταργήσουμε με τρόπο αυθαίρετο στοιχεία του πολιτισμού μας, χωρίς να γνωρίζουμε τις επιπτώσεις τους στην πορεία της κοινωνίας μας. Άλλωστε, η επιλογή των διατηρητέων γνώσεων και στάσεων είναι αποτέλεσμα πολύχρονης δοκιμασίας.

Από την άλλη πλευρά, οι μεγαλύτεροι πρέπει να προβληματιστούν και να πείσουν! Ποιον; Τη νεολαία. Μια νεολαία που τα μέλη της δεν ενθουσιάζονται πάντα από το σχολείο, που ανάγουν μερικές φορές την παρέα σε κέντρο της ζωής τους και που κάποτε φυλακίζονται σε ευτελείς φοβίες και κοινοτοπίες. Είναι, αλήθεια, δύσκολο εμείς οι μεγαλύτεροι να πείσουμε τους νέους ότι η ανάπτυξη του πολιτισμού μας δημιούργησε αξίες αναντικατάστατες και αξιοσέβαστες. Πρέπει, όμως, να πείσουμε τους νέους ότι μόνο, όταν σέβεται την ιστορική διαδρομή της κοινωνίας σου, τους θεσμούς, τις αρχές της δημοκρατίας, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις σου και, ότι μόνο όταν υπεύθυνα και γόνιμα αμφισβητείς, μπορείς να ελπίζεις και να αισιοδοξείς. Πρέπει, λοιπόν, εμείς οι μεγαλύτεροι να δώσουμε το παράδειγμα, γιατί το μήνυμα για το μέλλον το μεταφέρει η νεολαία.

Χρ. Μασσαλάς, από την ιστοσελίδα της εφ. *Μακεδονία*, 3. 10. 2009 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Ποιες είναι οι προτροπές του συγγραφέα προς τη νεολαία και ποιες προς τους μεγαλύτερους; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της τρίτης παραγράφου (*Από την άλλη... νεολαία*) του κειμένου;

(μονάδες 10)

B1. «Μόνο όταν υπεύθυνα και γόνιμα αμφισβητείς, μπορείς να ελπίζεις και να αισιοδοξείς».

Χρησιμοποιώντας την παραπάνω περίοδο λόγου, να δημιουργήσετε μια παράγραφο 40-50 λέξεων.

(μονάδες 10)

B2. Για ποιους λόγους ο συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο (*Από την άλλη...νεολαία*) του κειμένου χρησιμοποιεί α'πληθυντικό και β'ενικό πρόσωπο;

(μονάδες 15)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Ο συγγραφέας στο κείμενο προτρέπει τους νέους να διδαχτούν είτε από το σχολείο, είτε από προσωπικά βιώματα και εμπειρίες, την σημασία διαφύλαξης των στοιχείων του πολιτισμού μας, αντί να επιδιώκουν την αυθαίρετη κατάργησή τους. Απ' την άλλη συμβουλεύει τους μεγαλύτερους να διδάξουν το σεβασμό σε θεμελιώδεις κοινωνικές και ηθικές αξίες, όπως ο σεβασμός στους θεσμούς, στην δημοκρατική λειτουργία, στα δικαιώματα και υποχρεώσεις, αφού μόνο τότε μπορούμε να είμαστε αισιόδοξοι για ένα καλύτερο μέλλον από τους νέους.

A2.

Θεματική περίοδος: "Από την άλλη...τη νεολαία"

Λεπτομέρειες: "Μια νεολαία...αισιοδοξείς"

Κατακλείδα: "Πρέπει λοιπόν...η νεολαία"

B1. Μόνο όταν υπεύθυνα και γόνιμα αμφισβητείς μπορείς να ελπίζεις και να αισιοδοξείς. Σε αντίθετη περίπτωση παραμένεις εγκλωβισμένος στο παρόν, αφού η αυθαίρετη απόρριψη κι η αρνητικότητα θα αποτελούν μόνιμη τροχοπέδη στην ελεύθερη σκέψη. Γι' αυτό απαιτείται προσεκτική προσέγγιση και διαλλακτικότητα επιδεικνύοντας πάντα τον απαραίτητο σεβασμό.

B2. Με τη χρήση του **α'** πληθυντικού προσώπου ο συγγραφέας ενσωματώνει τον εαυτό του σε ένα σύνολο στο οποίο ανήκουν και οι δέκτες, αποδέχεται απόψεις που επικρατούν στο ευρύ κοινό ενώ παράλληλα το ύφος γίνεται οικείο και ο τόνος προτρεπτικός – παραινετικός. Με τη χρήση του **β'** ενικού προσώπου το ύφος γίνεται πιο άμεσο και αυστηρό και παρουσιάζεται πιο επιτακτική η ανάγκη να πραγματοποιηθούν οι προϋποθέσεις που αναφέρει .